

krachtig zijn mening: '*Ich scheisse auf dein Büro, ich scheisse auf deinen Direktor! Wenn 's mir beliebt, so rotte ich es aus!*'¹

Er ging over deze zaak een brief naar Hirschfeld uit; Hirschfeld nam de kwestie met Fischböck op en deze wist in december '42 te bereiken dat de *Abteilung Gewerbliche Wirtschaft* voortaan betrokken werd in het overleg waarbij bepaald werd, welke bestemming de goederen kregen die in het kader van de *Blau-Aktion II* ingekocht werden. Enige tijd later kwam tussen Verwoerd, de directeur van het rijksbureau voor huiden en leder, en het hoofd van de *Überwachungsstelle*, *SS-Sturmabführer* Hanke, zelfs direct contact tot stand; Hanke zegde toen toe dat de *Blau-Aktion II* voortaan de ledersector met rust zou laten. Op andere sectoren werd zij evenwel voortgezet, een en ander tot levendige irritatie niet alleen van de Nederlandse overheid² maar ook van sommige Duitse instanties. De luxe die verscheidene *Wehrmacht*-inkopers zich konden permitteren, wekte aanstoot bij officieren en minderen van de *Wehrmacht*; voor de *Waffen-SS* werden nog zwarte aankopen verricht maar Rauter voelde zich daar hoogst onbehagelijk bij; Fischböck beschouwde alle zwarte aankopen als een gevoelige aantasting van zijn algemeen beleid, en wij kunnen ons niet anders voorstellen dan dat Seyss-Inquart het door hemzelf gesanctioneerde onwettige optreden, niet van Duitse particulieren maar van organen van de Duitse overheid, als pijnlijk moet hebben ervaren toen hij er eind '42 mee werd geconfronteerd dat Nederlandse economische delinquenten hun leven verloren hadden in het kamp te Heerte waarheen zij getransporteerd waren door andere organen van diezelfde overheid. Misschien heeft in deze zaak het feit dat het illegale blad *Vrij Nederland* in zijn nummer van eind januari '43 o.m. de brief van Goering aan Veltjens publiceerde waarin deze laatste opdracht kreeg tot de *Blau-Aktion II*, een zekere rol gespeeld – althans, in de eerste dagen van februari gaf Seyss-Inquart nog opdracht om voor rekening van het *Reichs-*

¹ A. J. van der Leeuw: *Huiden en leder 1939-1945*, p. 183. ² Ook Hey, directeur van het Distex, kwam de zwarte aankopen op het spoor. In een nota die via Müller-Lehning Mussert op 7 oktober '42 bereikte (de Duitse tekst was voor diverse Duitse instanties bestemd), noemde Hey de zwarte aankopen 'in strijd met de principes der geordende economie welke toch het fundament van de *Kriegswirtschaft* vormt'; hij was 'gaarne bereid, de noodzakelijke behoeften van alle organisaties en instellingen, welke deze op het ogenblik in de zwarte handel trachten te dekken, op ordelijke en regelmatige wijze tot een maximum te bevredigen . . . Met de inzameling van wollen goederen tijdens de *Ost-Aktion*' (eind '41–begin '42) 'heb ik bezwezen dat ik op dit gebied met mijn mensen veel en goed werk kan doen en dat de resultaten . . . gewaarborgd zijn.' (H. G. Hey: Nederlandse tekst van zijn nota '*Ausrichtung der Textilproduktion und restlose Bekämpfung des Schwarzhandels*' (begin okt. 1942) (NSB, 22 h))